

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

„Katoliško politično društvo za Dolenjsko“

napravi svoj prvi javni sbod 2. septembra — angeljsko nedeljo — pri treh farah blizo Metlike. Obravnaval bode važne reči sploh — posebno še za Dolenjsko. Govorili bodo gg.: poslanec Pfeifer, vodja Rih Dolenc, dr. Krek, župnika Schweiger in Babnik. Prepričani smo, da se bode Dolenjci, zlasti še Belokranjci tega shoda, ki se bode začel ob 4. uri popoldne, prav obilno vdeležili, vsaj imajo gospodje osnovatelji edini namen, istinito koristiti vrlemu našemu narodu.

Zbor družbe sv. Cirila in Metoda v Novem Mestu

7. avgusta se je zvršil izvanredno veličastno. Vdeležilo se ga je okoli 300 oseb; posebno dobro je bil zastopan duhovski stan in ženstvo. Z navadnim jutranjim vlakom so se pripeljali tuji skup-

ščinarji s Krauskega, Štajerskega, Koroškega in Primorskega. Na kolodvoru je pozdravil došle goste g. Krajec, kot načelnik novomeške podružnice, potem g. župan Perko v imenu mesta in g. dr. Poznik v imenu narodnih društev, ki so vsa došla k vsprejemu. Po sv. maši, ki je bila v frančiškanski cerkyi, je bilo zborovanje v Narodnem domu.

Predsednik prof. T. Zupan je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče. Na to je tajnik g. župnik Žlogar jako lepo in obširno poročal o družbinem delovanju v preteklem letu. Povdarjal je, kolikega pomena je ta družba za ves slovenski narod, ker ponemčevanje slovenske mladine se vedno bolj vsiljuje, z druge strani pa Lahji ropajo slovensko deco. Tekom zadnjega leta je priraslo 6 novih podružnic, število članov se množi vedno bolj. Razne podružnice so prirejale veselice, po katerih je dobila družba precej dohodkov. Šolski zavodi so ostali kakor poprej. V Trstu se je razširila šola v petrazrednico, ki je prva na Primor-

PODLISTEK.

Moli in delaj!

(Konec.)

Preteklo je nekaj let po vrnitvi Tomaževi iz ječe. Polagoma je bila pozabljena njegova čudna preteklost. Njegova sedanja pridnost in pobožnost, ako smem tako reči, ker Tomaž sedaj ni več pozabil Boga, sploh celo njegovo vzorno obnašanje in življenje kot kmet in kristijan je bilo vzgledno. Vsak sosed se je rad ž njim pogovarjal in vsi so se prepričali, da Tomaž ni več sovražen Savel, ampak miroljuben Pavel.

Imeli so ga radi — ljubili so ga — da spoštovali so ga!

Vedno je bil prvi v cerkvi, a zadnji iz nje. Ni se sramoval držati rožnega venca v rokah, ni mu bilo pretežavno pri opraviu klečati na golih tleh. Storil je vse to. — Se več!

Njegova pridnost in treznost!

Rekel je navadno: „Skoda zlatega časa, škoda denarja, škoda duše“, ko so ga prijatelji vabili

na kozarec v krčmo! Ko bi si vsak bralec to zapomnil: Skoda časa, denarja, duše! Toda — tacih spreobrnjenih Tomažev je žalibog malo dandanes!

In njegovo delo! O kako vse drugačno je to bilo. Res je, da tudi poprej ni rok križem držal, o ne, delal je, delal za tri druge, toda brez vspeha.

In sedaj! Ko je stopil z orodjem čez hišni prag, odkril se je in molil, potem še le se je podal na delo. Spomnil se je vselej besed ranjke: „Moli in delaj!“ Bil ji je pokoren, bil tudi hvaležen! Z župnikovim denarjem si je naredil prijetno stanovanje, nakupil kos zemlje, in to malo je bila vsa njegova sreča; več ni hotel imeti, da se je le preživel!

Rekli smo že, da je začel Tomaž tudi moliti. Oh, to je bilo najtežavneje zanj! Kakor je sam priznal, kar ni mu šlo iz srca sedaj. Molil je sicer toda njegova domišljija mu je vedno molitev zmesala, da si je imel v rokah rožni venec, bukve, ali kaj pomaga to. — Šel je na božjo pot k Materi Božji, pri njej je dobil popolni mir srca.

Konec vasi stoji prijazno stanovanje. O kako

skem. Samo za to šolo je izdala družba že nad 20000 gld. Iz tega se uvidi, koliko družba potrebuje. V Velikovcu na Koroškem je družba skušala uvesti novo šolo pod vodstvom šolskih sester. A stavile so se doslej prevelike zapreke, da se ta namera ni še mogla vresničiti. Enako tudi v Mariboru ni bilo še pravega uspeha.

Družba izdaja tudi mladinske knjižice. Doslej jih je izdala 10 zvezkov; prvi izmed njih so že razprodani. Razven tega je delila med narod tudi druge knjižice; v preteklem letu jih je podarila 13749. Posebno so se družbe z darovi spominjale mnoge slovenske hranilnice in nekateri imovitejši dobrotniki. G. tajnik je koncem govora navedel pesnikove besede, da družba vzgojuje pred vsem verne katoličane, potem zveste Slovence, Avstrijane in Slovane.

G. predsednik se je potem še posebno spominjal dveh podpornikov te družbe, katere je tekom leta pobrala smrt. To sta: gospa Marija Murnik in prelat Fr. Kosar.

Ker je bil družbin blagajnik odsoten, poročal je o denarstvenem stanju g. kurat Koblar. Čeprav so troški v družbine namene vedno večji, vendar je gmotno stanje družbe to leto še ugodnejše, nego je bilo doslej. Ko bi vse podružnice marno delovale, bil bi uspeh še boljši. Kar je najbolj častno je to, da med vsemi dohodki ni nobene lire, nobene marke, celo nobenega rublja. Vsi doneski so pošten domač denar. Nemški šulferajn pa tisoče mark dobiva leto za letom iz rajha, da se ponemčujejo slovenski otroci. Nato

vse lepo je tu in mirno! Tu stanuje torej naš spreobrnjeni Tomaž! Prijazno pozdravlja gre vsaki dan po svojem opravi! Vse ga ima rado. Vse k njemu hiti! Ob hladnih večerih hodijo k njemu mlajši otroci, ker ve jim toliko lepega praviti. Prijazno jim odgovarja na njih prosta vprašanja. Nekdaj ošabni Tomaž postal je priprosti mirni detoljub. Kako spreobrnjenje! In kaj menite, da ni srečen!

O da, da, srečen in zares presrečen! Edino Bog, in ne žid in ne denar, edino Bog in ne strast in ne napuh, stori človeka srečnega! O, ko bi si drugi, kdor koli zapisal v srce zlate besede: Moli in delaj! bila bi tudi marsikatera solza na licu osušena, prikrajšano bi bilo marsikatero trpljenje! Ne svet, ne denar te ne bota izveličala. Več ko imaš, več ko vživaš, bolj se čutiš slabega, več poželiš. Moli in delaj tudi ti, kdorkoli si, po svojem stanu — skusil boš sam, da bo vse drugače! Želim ti najboljše, toda brez Boga ne bo šlo! Ljubi Boga — ohrani sv. vero, delaj vstrajno in — — — varuj se žida, in srečen boš!

— z —

je še g. dr. Svetina v imenu nadzornišтва poročal, da je blagajnica popolnoma v redu.

Potem je sledila volitev tretjine odbornikov, ki so po pravilih izstopili iz odbora. Vsi ti so bili po predlogu g. Jenkota z vsikikom zopet izvoljeni, kakor tudi udje nadzornišтва in razsodništva.

Končno je zastopnik tržaške podružnice priporočal, da se otroški vrtec na Greti premesti v priročnejši kraj, kjer bo bolj obiskovan nego je na sedanjem mestu.

Ko je g. predsednik še predlagal, da družba potom okr glavarstva izrazi sožalje povodom smrti nadvojvode Viljema in čute zvestobe in lojalnosti presvitlemu cesarju, zahvalil se je še vsem navzočim za tako obilno udeležbo in potem sklenil zborovanje.

Slavnostni obed je bil na Tučkovem vrtu, kjer je svirala mestna godba. Vrstile so se mnoge napitnice. Na večer so si gostje ogledali še mesto in okolico, posebno še kmetijsko šolo na Grmu.

Ob 6. uri se je začel koncert na Brunerjevem vrtu, ki je bil ta večer mnogo premajhen. Ob 9. pa se je večina gostov odpeljala proti Ljubljani.

Bog daj slavni družbi, ki je neobhodno potrebna, obilo blagoslova!

Gospodarske stvari.

Prešičja razstava v Novem Mestu.

Kdor se količkaj briga za naše gospodarske razmere, pritrditi nam mora, da je prešičja reja velevažna za naše kraje. Dokaz temu je to, da je reja prešičev po naših krajih od nekdej precej razširjena, če tudi še ne tako, kakor bi bilo želeti.

Koristi prešičjereje so velike, posebno za malega posestnika, kateremu je to večkrat edina domača žival, ki mu prinaša nekaj dohodka k hiši. Dobičkonosna pa je prešičja reja tudi za srednje in večje posestnike, katerim donaša poleg govedoreje še največ dohodka.

Z rejo prešičev je pa mogoče doseči še lepše vspehe, še več dohodkov, kakor dosedaj. Dobra krma še ne stori vsega, če tudi je eden glavnih pogojev za uspešno rejo. Veliko je tudi na plemenu ležeče, če hočeš rejo zboljšati. Lahko trdimo, da so dobre plemene živali prvi pogoj za zboljšanje prešičjereje.

Čim boljše živali bomo redili, tem več koristi bomo imeli od njih, in tem rajše se bodo oglašali kupci za nje. Sedaj, ko smo dobili na Dolenjskem železnico, je pričakovati, da se bode prešičja kupčija dosti bolj povzdignila, in dobra kupčija bode še največ pripomogla k zboljšanju prešičjereje.

Da pokažemo našim živinorejcem, našim in tujim kupcem, kaki vspehi se da do doseči z rejo domačih prešičev, da pokažemo, kako se dajo domača plemena zboljšati s trojimi angleškimi plemeni, in da spodbudimo naše gospodarje k boljši reji s tem, da jim pokažemo, kje je dobiti dobre živali za pleme, za to se bode priredila v Novem Mestu — kot središču Dolenjske — dné 22. oktobra t. l. razstava prešičev, h kateri bode pripeljal lahko vsak posestnik svoj prirejek. Razstava bode tedaj ravno na dan Lukeževega semnja, ki je eden največjih na Dolenjskem. S prešičjo razstavo bode združen tudi prešičji semenj. Zato je upati, da se bode vnela pri razstavi živahna kupčija, tako da bodo razstavljalci lahko prodali svoje blago, če jim bode na tem ležeče. Razstava bode s tem še najlaglje dosegla svoj popoln namen.

Naša skrb ima pa sedaj biti, da se udeležimo razstave in da pripeljemo k njej kolikor mogoče dosti živali. Pokazati moramo, da se v resnici zanimamo za napredek in da nam je nekoliko ležeče na tem, da se povzdigne reja in kupčija s prešiči.

Z razstavo bode privabili domače in vnanje kupce. Skrbeti nam je zaradi tega, da si te kupce tudi zanaprej ohranimo in si s tem zagotovimo pri nas dober prešičji trg. To se bode pa le tedaj zgodilo, če bodo naši kupci dosti tržnega blaga, po katerega se bode izplačalo tudi v bodoče semkaj zahajati.

Začnimo se pa že sedaj pripravljati na predstoječo razstavo in odberimo že sedaj za to pripravne živali. Posebno nam Dolenjcem je pokazati, da nismo gledé gospodarskega napredka najzadnji in tako malomarni, kakor nas radi opisujejo. Na nam je ležeče, da dosežemo z razstavo popoln uspeh, da nam ona namreč pokaže pota, po katerih imamo priti do lepših dohodkov pri reji prešičev.

Volilni shod v Trebnjem.

Dné 29. julija prišli so v Trebnje gospodje: državni poslanec vodja Povše, in deželna poslanca dr. Papež in dr. Žitnik povedat svojim volilcem, kakošne postave so sklenili zadnjih pet let v državnem in deželnem zboru, in katere postave nameravajo v kratkem skleniti. Čeprav je bilo nekaj ljudi šlo na sv. Višarje, nekaj jih zadržalo žeganje pri sv. Ani in so ljudje ob času največjega dela in vročine trudni, vendar se je bilo zbralo kakih pet sto poslušalcev iz domače fare in iz vseh sosednih krajev, med njimi sosedni gospodje župniki in g. dekan iz Žužemberka.

Najprej govoril je gosp. deželni poslanec dr. Papež. Opomnil je volilce, naj porabijo v svojo

korist postavo, po kateri dobi, kdor hoče vinograd od trtne uši vničen z ameriškimi trtami zasaditi, od dežele denar na posodo brez obresti. V trebanjskem okraju sicer še ni čutiti trtne uši, vendar zna kmalu priti. —

V mnogih občinah imajo še „gmajne“, od katerih pa nimajo skoraj nobene koristi, če se razdele, pa vsak svoj del ložej sebi v korist porabi. Postava je že 11 let stara, da se lahko take „gmajne“ razdele, če polovica tistih, ki imajo pravico do nje, hoče razdelitev, po najnovejši postavi pa bo zadosti, če le tretji del občanarjev razdelitev zahteva, pa tudi stroški bodo manjši in plačilo merjevcu že naprej določeno.

Lovsko postavo bo treba spremeniti. Gospodje pri vladi so spisali tako novo postavo, da bi varovala le lovce in zajce, kmetu bi se pa škoda godila, in če bi hotel odškodnino dobiti, bi imel toliko potov in sitnosti, da bi rajši potrpel, kakor za par krajcarjev odškodnine toliko se trudil. Moral bi namreč dokazati, da je vse storil, kar je mogoče, da bi drevesca ali zelje zajcu ubranil, da je bilo vse dobro zaplankano in nobene luknje v plotu itd.

Ali predno se ta postava sklene, poklicali so v Ljubljano nekaj kmetov in nekaj gospodov lovcev. Pri tej „enketi“ se je vendar sklenilo, da je zajec škodljiva žival (glasno pritrdjevanje: „Resnica je to!“) in da je kmeta treba varovati, ne pa zajca. Najemščina od lova nikakor ni toliko kakor škoda, ki jo zajec napravi. Postava še ni sklenjena, se bode že videlo, ali je v deželnem zboru več prijateljev kmeta, ali več prijateljev lova in zajca.

Za trebanjski okraj važno je, da se bo preložila cesta iz Trebnjega na Mirno in naprej čez Grilov hrib proti Mokronogu. Deželni zbor daje podpore za poškodovane po toči, vodi, ali drugih nesrečah, in za pokončevanje hrošča, samo občine naj vselej brž prosijo, kedar je treba.

Zelež, da bi tudi železnica koristila volilcem, je sklenil gospod dr. Papež svoje poročilo.

Potem je povedal g. državni poslanec Povše, kaj so delali poslanci na Dunaju. Skliceval se je na to, da je poročal že v Žužemberku in lansko leto v Radečah, in je bilo to brati po časopisih. Slovenci so večidel poljedelci, toraj sloni sreča njihova na dobrem stanju kmečkega stanu. Tudi cesarjeva želja je bila, naj se poslanci pečajo z gospodarskimi vprašanji.

Seveda poslanci so iz vseh stanov in za vse stanove, ne samo za kmete, ampak tudi za meščane, obrtnike, grajščake in 353 glav je težko pod en klobuk spraviti, težko je postavo narediti, da bi bila za vse prav. Vendar sila priganja, da se bode tudi za kmeta več storilo. Posebno je potrebna postava, da bi mogli kmetje priti iz dolgov, kateri požro strašno veliko obresti. V Avstriji je 3000

milijonov samo intabuliranih dolgov, od katerih morajo zadolženi štirikrat več obresti plačevati, kakor plačujejo zemljiškega davka. Ta davek znaša 36 milijonov na leto, obresti pa znašajo 150 milijonov.

Treba bo postave, da bi se kmetje polagoma znebili dolgov, da bi se namreč v nekaj letih splačale obresti in dolgovi ob enem. Kakor so se od leta 1848 naprej polagoma odkupili tlake. G. poslanec obljubi, da bo prihodnje leto o tej stvari volilcem poročal.

Prenaredba davkov je druga važna reč, posebno zmanjšanje davkov vsakemu kmetu prijetna struna. Mnogi davki so neznosni pa tudi krivični, posebno obrtni davek, ki je še iz leta 1812. Po tej stari postavi velikim fabrikantom ne morejo dosti velicega davka naložiti, takrat še niso imeli tolikih fabrik in toraj niso zanje davka umerili.

Vpeljati hočejo nov davek, osebni davek, ki ga bodo pa le prav premožni plačevali, le kdor ima čez 600 goldinarjev čistega dohodka na leto, kmet bo prav malo kateri zadet od tega davka. Kar bode pa ta davek nesel, se bo porabilo, da se bodo drugi davki znižali. Zemljiški davek se bo znižal za 15 od sto, hišni davek za 12 1/2 od sto, obrtni davek (od mlinov, žag i. t. d.) pa še 25 od sto, t. j. za četrti del bo manjši.

Obrtni davek se bode tako spremenil, da bodo veliki fabrikanti, ki imajo veliko delavcev in tudi več dobička, bolj močno obdačeni. Do sedaj je cenil davčni nadzornik in dva moža, kateri niti vedeli niso, koliko dohodkov ima, n. p. kak krčmar, štacunar, mlinar, in ni pomagalo veliko pritoževati se, če so komu preveč davka odmerili, zanaprej bodo pa obrtniki, krčmarji, rokodelci i. t. d. sami izvolili polovico mož, ki bodo morali po svoji vesti pravično povedati, koliko se jim zdi da ta ali oni zasluži, in pri županstvu bo vsak lahko pogledal, koliko davka drugi obrtniki plačujejo, ter se bo lahko pritožil, če bo videl, da n. pr. kedo drug več izkupi, pa manj davka plača, kakor on.

Govoril je nadalje g. poslanec o trgovskih pogodbah z drugimi državami. Pogodba z Nemčijo bo za kmete koristna, ker se bo smela naša živina na Nemško prodajati, od tam pa bomo lahko po ceni dobili stroje (mašine) orodja i. t. d. Pogodba z Laškim kraljestvom bo pa škodljiva vinorejcem, ker sme laško vino k nam. Seveda koristi pa tistim, ki morajo vino kupovati, pa g. poslanec je vendar glasoval zoper to postavo, pa sklenjena je bila vendar le.

Postava o novem denarju, zlati veljavi, vidi se da ne bo na korist državi, zato so letos slovenski poslanci, razen enega, glasovali zoper to postavo.

Potem je g. poslanec govoril o politiki, posebno, zakaj je šest poslancev ostalo v klubu Hohenwartovem. Ostali so pod gotovimi pogoji. G. poslanec upa, da morda v malo dneh more dati dokaz, da se bode gimnazija v Kranju odprla še letos s I. in II. razredom.

Drug pogoj so slovenski razredi na Celjski gimnaziji „Če ne da vlada paralek v Celji, ampak se zboji kričanja Nemcev, vé vsak poslanec kaj mu je storiti“, ne bo jih treba pismeno opominjati na njih besedo. G. poslanec zлага se z resolucijami na Štajerskih shodih. (Konec sledi.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Na **Moravskem** v Brnu je bil 30. jul. do 1. avg. prvi češki katoliški shod. Čeprav se je hudo delalo zoper njega, vendar se ga je udeležilo poldrugi tisoč mož. Tudi nadškof olomuški je došel, razven njega sta bila na shodu še dva druga škofa. Brnski škof Bauer je izjavil v svojem govoru, da nikdar ni mislil, da se bo temu shodu toliko nasprotovalo. Zato je tem presrčnejše pozdravil vse navzoče, ki se niso zmenili za hujskanje in žuganje. Shod je sklenil tehtne resolucije za vse važnejše zadeve, ki bodo nekako navodilo za prihodnje delovanje češko-konservativne stranke. S tem shodom se začne na Moravskem in tudi na Češkem odločen preobrat na bolje.

Maldočehi so že popolno obupali, da bi kaj dosegli za svoj narod. Zato iščejo zaveznikov. Nekateri se skušajo sprijazniti s Staročehi.

Na **Koroškem** utegnejo konservativni Nemci s pomočjo slovenskih glasov vendar-le zmagati pri državnozbornski volitvi, ker so dobili že nekaj volilnih mož.

Kaj je novega po širokem svetu?

V **Italiji** so te dni popolno oprostili vse one slavne goljufe, ki so milijone lir poneverili pri banki Romani. Da je šlo to tem ložje, ker so mnogo papirjev uničili, ki so zoper nje pričali. Govori se, da zaradi tega morda bivši ministri pridejo na zatožno klop. Dan popreje so obsodili nekega 16letnega dečka na več dni zopora, ker je ukradel kakih 30 krajcarjev; dan pozneje pa so popolno osvobodili gospode, ki so milijone poneverili. To je pravica, da mora svet strmeti!

Na **Francoskem** je sedaj najglasovitejša oseba morilec Caserio, katerega so že obsodili v smrt. Se ta teden ga bodo usmrtili. Toda anarhizma s tem ne bodo zatrli, pač pa ga najbrže še bolj vznutili. Take podivjane duhove more ublažiti le katoliška vera.

Piše se nam:

Z Gore pri Sodražici. — V začetku tega meseca imeli smo tukaj prelepo slovesnost, kakoršne naša občina še nikoli ni doživela. Prevzvišeni gospod knezof delili so tukaj prvič zakrament sv. birme.

Pred delitvijo sv. birme blagoslovili so prevzvišeni dva nova stranska altarja, posvečena sv. Antonu in sv. Jožefu, ktera je prav krasno izvršil domači umetnik France Jontez iz Velikih Lašič. Zategadelj pa smemo priporočati mojstra preč. duhovščini, ker delo je res lično in po ceni. Delal je tudi novo prižnico, božji grob in pred nekaj leti tudi veliki oltar; tako da je dosedaj vse delo njegovo.

Popoldan smo imeli tudi litanije M. B. in tako je bil za nas ta dan praznik v pravem pomenu, dan, kterega nam je Gospod storil, praznik veselja, kakoršnega še nismo občutili.

Pred odhodom se je občinski odbor s svojim županom na čelu, in šolska mladina zahvalila prevzvišenemu za milost sv. birme.

Napravili smo v cerkvi tudi spredaj nov šamotlak, zadej pa iz cementa, in nove sedeže; cerkev zvonaj in znotraj vso prenovili, tako, da je vsa nekako nova videti.

Seveda je to mnogo stalo, in veliko skrbi in truda delalo našemu dušnemu pastirju g. Dominiku Janežu. Zahvaliti se imo imamo, ki so se z veliko vnemo za čast božjo trudili skozi ves čas, da se je to vse tako v redu izvršilo. Zahvaliti se imamo pa vsim prijateljem, dobrotnikom in dobrotnicam naše občine za milodare k popravi naše cerkvice. Bog in Mati Božja povrni stoterno vsem, kateri so kaj pomagali.

Iz Dobrove, dné 9. avgusta. — (Novi možnarji. Nova maša in drugo.) Dne 4. avgusta kupili so dobrovski občani pri g. Mühleisen-u v Ljubljani za faro šest novih litih možnarjev. Prec istega dne popoldne napravili so ž njimi prve in — zadnje poskuse slovesnem delapustnem zvonjenji pred novo mašo. Dasiravno so te možnarje le navadno basali, razletelo se je prec ob prvem poskusu vseh šest. Največjega raznesel je že prvi strel; trije raztreščili so se ob drugem, zadnja dva pa ob tretjem strelu. Materijal, iz katerega so bili vlti, bil je pod vso kritiko zanič, kar se je le preočitno videlo na razletelih in nabranih kosih. Vse je bilo rahlo, šuplo in luknjičasto; med njim so bili celo drateni žreblji, s katerimi je bilo nekaj zunanjih lukenj gladko zabitih in z neko tvarino — železno barvo — zamazanih. Da se sicer kaka neizogibna nesreča zgodila ni, pripisovati je le previdnosti streljalcev, kateri so nove možnarje zažigali z užigalnim motvozom, ne pa naravnost z razbeljenim železom, kakor se to godi pri starih, že preskušanih možnarjih. Ko bi take možnarje dobili neveseči in neskušeni streljalci, kje tam v samotnih hribih v roke, zgodile bi se lahko največje nesreče, ker bi se ž njimi lahko vsi — pobili. Previdnost pri kupovanju novih možnarjev! Se ve, da prodajalec v Ljubljani ne more biti zato po vsem odgovoren, nego temveč tovarna, katera tak židovski „švindelj“ izdeluje in med svet razpošilja — ljudem v smrt. Taka tovarna pa zasluži najstrožjo preiskavo in občutno kazen.

Dne 5. t. m. obhajala se je tukaj kaj slovesno nova sv. maša, katero je daroval tukajšnji domačin, v. č. g. Ivan Dolinar, po domače Pleškov iz Dobrove h. št. 15. Pred to bila je zadnja nova maša ravno pred 13. leti; daroval jo je bratranec sedanjega novega mašnika, v. č. g. Franjo Dolinar, sedanji uzorni

župnik pri sv. Katarini (v Topolu). Ta vrli gospod imel je tudi ob novejši maši svojega bratranca tukaj dne 5. t. m. slavnosti kaj primeren, temeljit in krasen govor. Dobrovska vas, osobito pa dom novomašnikov, farna cerkev, farovž in šola bilo je z majo, venci, zastavami in tudi primernimi napisi krasno ozaljšano. Nebo je bilo tej lepejši slavnosti kaj milo in prijazno. Ljudstva zbralo se je k novi maši obila množica. Med mnogoštevilnimi svati vladala je najlepša edinstvo, veselje in prava božja ljubezen. Radost in pravo nebeško veselje presevalo je vso slavnost od prvega začetka do zadnjega konca. Slavnosti primernih napitnic ni se manjkalo; posebno na svojem mestu bile so one vrlega g. profesorja dr. Marinko-ta. Da, reči se mora: dan zadnje nove maše bil je za vso faro dobrovsko dan, ki ga je Gospod naredil.

To slavnost povelicali so tudi p. n. gg. župniki iz sosednjih fara in nekateri gg. bogoslovci. Slava jim! Slava vsem skupaj! Gospoda novomašnika naj pa povsod spremlja blagoslov božji in božja pomoč!

Mlatva se dobro obnaša; pozni poljski pridelki kažejo lepo. Jabolčno drevje po sadovnjakih pa letos tukaj precej zelo napada neka listna bolezen, podobna trtnej peronosperi. Zato pa sadeži zelo zaostajajo v svojem razvoju — osobito gambovci.

Zdravstvo je sploh prav povoljno.

Zelo občutno soparnega vremena imeli smo tukaj zadnji čas precej obilo. Drugih posebnosti ni. Bog!

Domače vesti.

(Duhovske premembe.) G. Ant. Krainer je imenovan župnikom v Polomu. Kot drugi kapelan pride v Semič g. Fran Pavlin iz Toplice, v Toplice pa pride novomašnik g. Anton Mlakar.

(Poslanec Šuklje) je imel 1. avgusta v Metliki volilni shod. Poročal je o svojem delovanju v državnem zboru v smislu koalicije. Volilci so mu sicer izrekli zaupanje, a v marsičem njegovo delovanje ne zasluži pohvale in zaupanja.

(Slavnost) Povodom rojstnega dné našega presvitlega cesarja, namerava prirediti „uniformirana novomeška garda“ v družbi različnih tukajšnjih društev v nedeljo dné 26. avgusta izlet. Kraj izleta se bo pozneje določil. S to veselico bo tudi sklenjeno srečkanje v korist godbe. Podrobneje bodo naznanili prilepljeni listi na mestnih oglih.

(V bolnišnici „Usmiljenih bratov v Kandiji) se je zdravilo meseca julija 77 bolnikov z 807 oskrbnimi dnevi. Ozdravljenih je bilo 44, deloma ozdravljenih 7; umrl ni nobeden. Ostalo jih je še v zdravniškem oskrbovanju 26.

(Čitalnica v Kostanjevici) priredila je pretečeno nedeljo velik koncert, kterega je prav odlično občinstvo in v velikem številu obiskalo. Tudi iz raznih drugih krajev pripeljalo se je mnogo gostov, kljub pretečemu slabemu vremenu. Petje bilo je kaj lepo, in vse točke s ploskanjem sprejete. Očaralo pa je goste krasno igranje na tamburicah. Na čitalnično vabilo prišle so namreč vrle tamburašnje in tamburaši iz Brežic ter prijazno sodelovali, in to s toliko spretnostjo, da smejo mej najbolj razvjenim občinstvom v večjih mestih nastopiti.

(Konjska dirka) v Št. Jerneju bo letos 10. septembra. — Zanimanja za to dirko je mej občinstvom dovolj; zato se nam dozdeva ta dan slabo odbran, ker je v Ljubljani sejm in tudi v Novem Mestu je mesečni sejm za živino.

(Gimnazija v Kranji) se bo zopet otvorila ter se namerava polagama vse razrede vpeljati. Za nastopno šolsko leto odpre se prvi in drugi razred. Privoščimo kranjskemu mestu šolo, žal pa nam je po gospodu prof. Novaku, ki so ga iz naše gimnazije tje prestavili.

(Šesti glavni zbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“) vršil se bode 15. in 16. avgusta t. l. v Gorici po tem-le vspredu: V sredo, 15. avgusta: ob 8. uri zvečer seja upravnega odbora v Slov. Čitalnici. V četrtek, 16. avgusta dopoldne: 1. ob 7. uri zjutraj zborovanje odposlancev. 2. ob 10. uri zjutraj zborovanje odsekov, in sicer v c. kr. ženskem učiteljski, zboruje: a) Slomškov odsek. b) Odsek za šolsko vrtnarstvo. c) Odsek za razna učila. d) Odbor za ocenjevanje mladinskih spisov. e) Še kak drugi odsek, ako zbor odposlancev to za potrebno spozna. Popoldne: 3. ob 1. uri skupni obed. 4. ob 4. uri glavni zbor po vspredu, kakor ga bode določil zbor odposlancev, v c. kr. ženskem učiteljski. — Po glavnem zboru zborovanje odposlancev, da se voli novi upravni odbor. 5. ob 8. uri zvečer „Beseda“ v Slov. Čitalnici.

Učit. društvo za goriški okraj pa je naznanilo, da priredi p. n. udeležencem šestega glavnega zbora „Zaveze“ 1. v petek, 17. avgusta zjutraj ogled Gorice (mesta) in okolice in ob 7. uri zjutraj izlet v Cerkljo. 2. v soboto, 18. avgusta: ob 8. uri zjutraj sv. maša v Cerknem, ob 10. uri zjutraj odkritje spominske plošče dr. Frančišku Močniku, ob 12. uri skupni obed in prosta zabava.

(Potniška pisarna E. Schmarda) v Ljubljani priredi dne 25. avgusta t. l. posebni vlak iz Novega mesta in Ribnice v Lesce-Bled in k Mariji Pomagaj pod jako ugodnimi pogoji. Vozni red in zelo znižane cene objavile se bodo v kratkem s posebnimi oznanili.

(„Danica“) se imenuje novo društvo, katero so ustanovili konservativni slovenski vseučiliščniki na Dunaju, ker se ne strinjajo s sličnim društvom „Slovenijo“. Celih 15 mesecev se je pletla ta zadeva, predno je bila potrjena. Hotelo je oblastvo društvo zabraniti zaradi slovenskega občevalnega jezika in zaradi slovenske trobojnice, kateri trak bodo društveni člani nosili. Ministerstvo pa je 11. julija t. l. društvo potrdilo. „Danico“ z veseljem pozdravljamo in jej voščimo mnogo vrlih, delavnih članov. Na jesen začne društvo delovati.

Razne vesti.

* (Skrbna soproga.) Neki zdravnik pripoveduje iz lastne skušnje: V bolnišnico so prinesli ponesrečenca, ki je bil navidezno mrtev. Za nosilnico je šla njegova soproga. „Mrtev je“, pravi zdravnik. Bolnik se rahlo zgane in zašepče: „Še ne popolno!“ Vsi se začudijo; soproga pa priskoči k njemu in pravi: „Bodi miren, zdravnik gotovo bolje ve!“ — Ne verjamemo, da bi bil bolnik to pritrdil.

Smešnice.

(To so možje). — Pred nekoliko leti, je živel v Parizu premožen mož, ki je bil sicer prebrisan, pa tudi zadosti muhast. Še v svoji oporoki je kazal posebne muhe. Mej družim je volil župništvu velik kos prav dobrega, rodovitnega vrta in sicer pod temi pogoji: 1. da mora dotični župnik ves vrt vsako leto

obsaditi sè samim grahom, in 2. da mora od pridelane graha desetino dajati. Pa komu? Pomisli človek! Pravico do polne vreče graha ima vsaki mož v župniji, kateri more spričati, da je bil skozi celo leto on gospodar v hiši, a ne žena. Vsako leto, ko je grah dozorel, je župnik z lece oznanil vsebino omenjene oporoke, a zastonj; ni ga bilo nikoli nikogar po grah. Slednjič vendar pride nekdo. — „Gospod župnik!“ pravi, „danes popoldne, ko pridem domu, bo poteklo ravno leto dni, kar ste me poročili z mojo ženo, in celo leto sem gospodoval vedno le jaz v svoji hiši. Prosim, dajte mi grah, kateri mi pripada po pravici. Ne potrebujem sicer graha, a gre mi bolj za čast, nego za grah.“ — „Dobro, dobro“, reče na to župnik „to je lepo in pošteno, in prav veseli me, da imamo vsaj enega moža v župniji. Le pripravite svojo vrečo, jaz pa bom poskrbel, da se prinese grah.“ — Ni dolgo in župnik se vrne, za njim pa sopiha dekla, ki komaj nese veliko vrečo graha, toliko ga je bilo. — „Ljubi prijatelj!“ nagovori župnik moža, „zakaj pa niste prinesli večje vreče, ta je premala, to je vrečica, ne pa vreča!“ — „Ej, saj sem hotel“, veli mož; — „saj sem rekel svoji ženi. Ti, to je premalo. Pa kaj se hoče? Saj veste, kakošne da so ženske. Njena mora obveljati.“ — „Tako? tako!“ nasmeje se župnik, „tedaj taka je zvami? Le vzemite spet svojo vrečico in vrnite se ž njo prazni domu. Recite pa doma svoji ženi, da jo lepo pozdravim, pa naročite jej, da naj vam popolnoma prepusti gospodarstvo v hiši vsaj drugo leto in tudi takrat, kadar boste šli po grah.“

V Novo Mesto vračujoča se pisma:

Maak, Hamburg — Gasperi, Ramingstein — Rus Friesach — Brudar, Wien — Mali, Trebuše — Ljubet Vindjana — Ambrožič, Great-Falis — Skok, Steinach — Stergar, Bnikjat — Ueman, Aleghonia — Golob, Marion Con — Udučič, Ribnik — Mihelčič, Brčka — Basso, Viena — Höferle, Maschel.

Darovi za napravo dijaške kuhinje v Novem Mestu:

Rozman Jurij, župnik 2 gld., A. Kulovic, topliški zdravnik 5 gld., W. Gandini, sočnik 5 gld., m. g. prošt P. Urh 25 gld., Stare Alojzij, župnik 5 gld., J. Komljanec, profesor 5 gld., Javornik Josip, trgovec 10 gld., Aug. Kunc, trgovec 5 gld., Bukovec Fr., župnik 10 gld., Grašič Jos., župnik 5 gld., Žagar Jos., kaplan 5 gld., Ivan Plevanič 5 gld., Neimenovan duhoven 5 gld., Jos. Zure, gostilničar 5 gld., Neimenovan duhoven 1 gld., Wartol P., župnik v p. 5 gld., Prostoslav Dolenc 5 gld., J. Vesel, dekan 10 gld., dr. J. Svetina 5 gld., Venedig Vilibald 5 gld., Svetec Luka, notar 5 gld., Kršnik Janko, notar 5 gld., dr. Iv. Pekolj 5 gld., dr. Stefan Kraut 2 gld., Ignacij Klinc, davkar 1 gld.

Loterijske številke.

Trst	4. avgusta	81	41	18	72	20
Gradec	11. „	82	62	54	10	75

Zahvala.

(158)

Načelnštvo novomeške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda izreka tem potom toplo zahvalo vsem, ki so pripomogli, da se je velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda vršila tako povoljno, posebno pa sl. mestnemu županstvu, preč. franc. samostanu, p. n. gosp. vodju dež. kmet. šole na Grmu, „Dol. pevskemu društvu“ za izborna petje, p. n. zastopnikom narodnih društev in p. n. lastnikom voz, kateri so iste prijazno v porabo prepustili. Vsim lepa hvala!

ZAHVALA.

Za skazano sočutje mej boleznijo in ob smrti našega nepozabljenega brata, oziroma soproga in očeta, spoštovanega

France-ta Saje,

iz Hrušovca h. št. 5.

za obilo spremstvo k poslednjemu počitku v Stražo doleno, izrekamo slavnemu občinstvu, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo.

Ostali žalujoči sorodniki Saje.

Hrušovec, dné 13. avgusta 1894.

(155)

Naznanilo.

Zaradi konjske dirke, ki se bo vršila 10. sept. v Št. Jerneju, bo dirkališče na ondotnem žrebetišču prihodnje dni odprto vsaki dan od 11. do 2. ure, in zvečer od 6. do 9. ure, da se ondi zamore konje vaditi in za vajo voziti.

(159-1)

Podružnica c. kr. kmet. družbe v Št. Jerneju.

Hiša

v Černomlju na glavnem trgu, se da v najem, katera obsega: 3 sobe, 1 kuhinjo, 1 klet in 1 dervarnico, ako je treba tudi nekaj vrta; vse skupaj na mesec za 13 gld

Več pove Martin Malnerič.

(154-1)

Podobe

sv. Veronike potnega prta,

v Rimu blagoslovljene

s prilepljenim potrdilom istinitosti,

na svili ali na platnu, črne ali barvaste, ima v raznih velikostih na prodaj

Jože Vesel,

(156-1)

v Zamostecu, pošta Sodražica.

Učenec

(157-1)

lepega vedenja in primernih šolskih vednosti se takoj sprejme v prodajalnico v Novem mestu.

Kje pove iz prijaznosti upravništvo „Dol. Novic“.

Na prodaj mlin z žago. (158)

V Žužembergu ob Krki ležeči mlin z žago se z vsim orodjem takoj proti gotovi plači prodaja. Mlin ima pet tečajev.

Ponudbe pošiljajo naj se do 25. avgusta knez Auerspergovem gozdarskem uradu v Soteski, p. Dvor.

Velika množina

Ovsa in veliko prav dobrega vina

je ceno na prodaj

na Bajnofu pri Novem mestu.

F. P. Vidic & Comp.

v Ljubljani, Slonove ulice,

priporočajo po najnižji ceni

Zarezane strešnike (Falzziegel), pripoznano najboljše kakovosti.

Lončene peči v vseh barvah in oblikah,	Chamottne in portland-cementne plošče za tlak,
Cevi iz kamenine za vodovode in stranišča,	Asfaltni in terrazzo-tlak,
Nasadi za dimnike iz kamenine,	Carbolineum,
Cevi odvodnice (drainage),	Strešni lepilni papir,
Romanski in portlandski cement,	Neizgorljive opeke, ploče in moka,
isto tako vsi v stavbinsko stroko spadajoči predmeti.	Stavbinski okraski,

(123-5)

Mlin na prodaj

v Vrhpolji št. 2, pri Št. Jerneju, na 4 tečaje, zraven njega je tudi vrt in travnik. — Več pove lastnik Jože Cvelbar, v Dol. Stari vasi.

(146-2)

Zalogo vina

ima

(151-1)

„Isterska vinarska zadruga“

v Poli

za celo Dolenjsko, v Kandiji št. 2 (v Rosinovem gradu) po nizki ceni.

Kdor hoče pristna isterska vina v kateri koli množini kupiti, naj se obrne na predstojnika zaloge Eduard Rosina, v Kandiji pri Novem Mestu.

E. Schmarda

priporoca p. n. potujočemu občinstvu svojo oblastveno dovoljeno

potniško pisarno,

s pravico za preskrbovanje navadnih, naročniških in obhodnih vozniških listov, za prirejanje zabavnih, romarskih in družih posebnih vlakov, dalje za podajanje pojasnil potnikom za tujo inozemstvo po železnici in po morju.

OPOMNJA:

Pisarna je v Ljubljani, Selenburgove ulice št. 6.

Ker se v zadnjem času prirejajo posebni vlaki tudi od nepoklicane in neopravičene strani, usojam si opozarjati slavno občinstvo, da sem storil proti tem posegam v mojo koncesijonirano obrt primerne korake pri pristojni kazenski oblasti. Slavno občinstvo blagovoli naj se tedaj obračati v vseh v stroko potovalne pisarne spadajočih zadevah v svojem lastnem interesu jedino le do moje pisarne, ker na Kranjskem nima nihče drugi jednake koncesije.

(153)

Otvorjenje nove prodajalnice!

Sampanjec od znane graške tvrde bratov Klemoscheg!

ADOLF PAUSER mlajši

uljudno naznanja slavnemu občinstvu mesta in okolice, da je v Novem Mestu na Glavnem Trgu v nekdanji Marinovi hiši otvoril

prodajalnico s špecerijskim blagom.

Obljubuje, da se bode trudil častitim kupovalcem z hitro postrežbo, dobrim in svežim blagom, kakor tudi z nizko ceno postreči. (150-2)

Cement za zidanje in za vodnjake!

Otvorjenje nove prodajalnice!

Otvorjenje nove prodajalnice!

Razna pristna vina v butelkah!

Raznovrstno špecerijsko blago!

Otvorjenje nove prodajalnice!

Učenec

(143-3)

se takoj sprejme v mojo špecerijsko in železninsko prodajalnico.

Franc Gustin,
v Metliki.

V najem se da takoj

Mlin
v Metliki,

(147-2)

s šesti tečaji, šesti stopami, travnikom in njivo.

Več se zve pri Furlanu.

Stanovanje.

V Novem Mestu na stari pošti je lepo stanovanje, obstoječe iz treh sob, kuhinje itd. Odda se lahko 1. oktobra. (144-3)

(145-3)

Naznanilo!

V kleti deželne kmetijske šole na Grmu, je na prodaj več belega, rudečega ter črnega eno- in dvoletnega vina lastnega pridelka.

Vodstvo na Grmu dné 13. julija 1894.

Kovaški učenec,

148-2

kteri je primerno trdnega zdravja in lepega vedenja, se takoj sprejme v poduk; po okolnosti bi se mu tudi obleka preskrbljevala.

Božič, Novo mesto.

Hiša na prodaj!

je v Kandiji pri Novem Mestu, obsega dve prostorni sobi in vse gospodarske prostore; vse v dobrem stanu. Poleg hiše je mali vrt in njiva za osem merukov posetve. Več se izve ravno tam.

(140-3)

Terezija Staniše,
Kandija št. 34

Gostilna pri „Virantu“
na Jakobovem trgu št. 2, v Ljubljani.

Podpisani priporoča svoje izvrstna vina, jedila in novo opravljene sobe za tujce po prav nizki ceni. Naznanja tudi, da k vsakemu vlakcu (na Dolenjski kolodvor [Grünberg] pri Ljubljani) pošilja hlapca, da prenaša tovore.

Velik vrt in kegljišče na razpolago.

K obilnemu obisku se priporoča s spoštovanjem

(137-3)

Avgust Weixel.

Otvoritev

urarskega posla!

Spodaj podpisani dovoli si naznaniti, da je v Žužemperku hiš. št. 2 otvoril urarsko delavnico in prodajalnico. Koji je že 12. let pri tem poklicu deloval, prisvojil si je toliko, da bode v vsakem oziru P. n. občinstvu postregel, naj si bode v cenah kakor tudi v postrežbi. Vsa, kakor tudi najtežavnejša dela v to svrhu spadajoča, izdelovala se bodo v lastni delavnici izvrstno in solidno, za katera jamčilo se bode celo leto.

Potem priporoča svojo zalogo Dunajskih, Črnogozdnih in Škotskih stenskih ur, kakor tudi kuhinjskih in pisarniških ur, izvrstne Amerikanske budilnice. Švicarskih, „System Glashütte“ in srebrnih Tulla-žepnih ur za gospode in dame, kakor tudi srebrne verižice.

Priporoča se najtoplejše sl. občinstvu

(139-3)

Franz Balleg,
urar v Žužemperku.